

Suomalaisekonomistit mediassa*

Roope Uusitalo

Professori

HECER

Paul Krugman aloittaa bestsellerinsä ”Age of Diminished Expectations” luokittelemalla taloustieteellisen kirjallisuuden kolmeen luokkaan: ”Greek Letter, Up-and-Down and Airport”. Greek letter economicsilla Krugman tarkoittaa tieteellisissä lehdissä julkaistuja artikkeleita. Up-and-down economicsilla Krugman taas viittaa ekonomistien sanomalehtikommentteihin suhdannetilanteesta. Lentokenttäkirjallisuus kattaa sitten suurin piirtein kaiken muun populaaritieteen ”Miten minusta tulee miljonääri?”-oppaista Krugmanin omaan kaikkien hyvinvarustettujen lentokenttien kirjakaupoissa myynnissä olevaan pokkarituotantoon.

Krugmaninkin mukaan akateeminen yhteisö arvostaa pääasiassa vain tieteellisissä lehdissä ilmestyneitä julkaisuja, ja vain nämä painavat esimerkiksi yliopistovirkoja täytettäessä. Kuitenkaan valtaosa ihmisistä ei koskaan lue kreik-

kalaisin kirjaimin kirjoitettuja artikkeleita saati muutenkaan ole erityisen kiinnostunut ”vakavasti otettavasta” tieteellisestä tutkimuksesta. Jotta taloustieteellä voi olla jotain vaikutusta yleiseen mielipiteeseen tai talouspolitiikkaan, pitää tutkimustulosten siksi ilmestyä myös foorumeilla, joilla on enemmän lukijoita kuin tieteellisillä lehdillä.

Usein kuultu väite on, että (suomalaiset) taloustieteilijät eivät ole erityisen kiinnostuneita talouspolitiikasta tai sitä koskevasta julkisesta keskustelusta. On myös väitetty, että maailma on muuttunut, aiemmat taloustieteilijäskupolvet ovat olleet aktiivisempia myös tieteen ulkopuolisilla areenoilla. Argumentti saattaa jatkua huomiolla, että koska taloustieteilijöiden tieteellinen ura riippuu tieteellisissä lehdissä ilmestyneistä julkaisuista, julkiseen keskusteluun osallistuminen on akateemisesti kunnianhimoisille taloustieteilijöille ajanhukkaa. Toisaalta jo uuden yliopistolain mukaan yliopistoilla on tieteellisen tutkimuksen ja opetuksen lisäksi kolmaskin tehtävä: yhteiskunnallinen vaikuttaminen. Ja pyrkiihän suuri osa taloustieteellisistä artikkeleistakin tekemään politiikka-

* Vapaa käännös kirjoittajan artikkelikäsitteistä ”Media appeal of Finnish economists” artikkelikokoelmaan Vilmunen & Sargent (toim.) ”Macroeconomic Policy and Analysis: Essays in Honor of Seppo Honkapohja”.

suosituksia. Näitä vain harva politiikantekijä käy tieteellisistä lehdistä etsimässä.

Tämä artikkeli on empiirisen ekonomistin yritys verifioida, pitääkö väite ekonomistien laimeasta ja laskevasta julkiseen keskusteluun osallistumisesta paikkaansa. Samalla selvitetään, ketkä ovat Suomen näkyvimmat ekonomistit ja onko medianäkyvyydellä mitään yhteyttä akateemisiin meriitteihin.

Tarkastelun kohteena on suomalaisekonomistien medianäkyvyys viimeisen kahdenkymmenen vuoden aikana. Empiirinen aineisto on peräisin maan suurimman sanomalehden Helsingin Sanomien digitaalisesta arkistosta. Arkistosta löytyy digitaalisessa muodossa koko Helsingin Sanomien sisältö vuodesta 1990 alkaen. Arkiston nettiversiosta voi hakea tietoja millä tahansa hakusanalla, vaikkapa siis suomalaisekonomistien etu- ja sukunimillä. Käytän näistä hakutuloksista laskettua hittien määrää yksinkertaisena mittarina kunkin ekonomistin medianäkyvyydelle. Heti kärkeen on todettava, että mittaan siis näkyvyyttä lehtijuttujen lukumäärän perusteella ilman minkäänlaista yritystä arvioida ekonomistikommenttien laatua tai mahdollista vaikutusta julkiseen keskusteluun tai harjoitettuun talouspolitiikkaan. En ole myöskään pyrkinyt luokittelemaan lehdistössä esiintymistä millään tavalla. Yleisönosastokirjoitukset mistä tahansa aiheesta, kolumnit, suhdannelilannetta koskevat kommentit, haastattelut ja nimitysuutiset on kaikki laskettu samalla painolla yksittäisiksi mediaesiintymisiksi.

Tarkastelun rajaaminen yhteen sanomalehteen saattaa luonnollisesti aiheuttaa harhaa tuloksiin. Erityisesti maakuntalehtien unohtaminen varmasti ohittaa suuren osan Helsingin ulkopuolisissa yliopistoissa toimivien ekonomistien mediaesiintymisistä. Toisaalta Helsingin Sanomat on ylivoimaisesti luetuin suoma-

lainen sanomalehti. Sen päivittäinen levikki oli vuonna 2009 lähes 400 000. Suurimman maakuntalehden Aamulehden levikki oli samaan aikaan 135 000 ja suurimman talouslehden, Kauppalehden 79 000. Paljon tärkeämpi ongelma lieneekin ekonomistien TV-esiintymisten ja nettikirjoitusten ohittaminen. Päätös keskittyä yhteen lehteen johtuukin pelkästään aineiston keräämisen helpoudesta.

1. Tutkimusaineisto

Tutkimusaineiston pohjana on Otto Toivasen keräämä lista suomalaisissa yliopistoissa joulukuussa 2009 työskennelleistä tohtoritutkinnon suorittaneista henkilöistä. Samanlainen lista kerättiin neljän suurimman tutkimuslaitoksen (ETLA, VATT, PT, PTT) nettisivuilla elokuussa 2010 listatuista tutkijoista. Vertailukelpoisuuden vuoksi tämänkin lista rajattiin tohtoritutkinnon suorittaneisiin.

Kummastakin listasta luonnollisesti puuttuvat eläkkeelle tai toisiin tehtäviin siirtyneet ekonomistit, eikä aineisto siksi sovellu eri vuosien väliseen vertailuun. Tästä syystä olen täydentänyt listaa lisäämällä mukaan kaikki josain vaiheessa vuosien 1990 ja 2010 välillä taloustieteen professuuria hoitaneet henkilöt. Lisäksi olen lisännyt listaan kaikkien neljän suurimman tutkimuslaitoksen entiset johtajat sekä hiukan ad hoc -periaatteella joitakin näiden tutkimuslaitosten useimmin Helsingin Sanomissa esiintyneitä entisiä tutkijoita. Aikaisempien tutkimuslaitosjohtajien listaaminen oli äkkiä tehty, mutta kattavan listan tekeminen entisistä taloustieteen professoreista oli hieman hankalampaa. Oma listani perustuu Professoriliiton nettimatrikkeliin, joka periaatteessa kattaa kaikki suomalaiset professorit vuodesta 1640 alkaen. Pankkien ja Suomen Pankin eko-

nomistit sekä valtionhallinnossa tai etujärjestöissä toimivat ekonomistit listasta puuttuvat, elleivät he tule mukaan aikaisempina tutkimuslaitosekonomisteina tai yliopistotutkijoina. Tämä rajausta toki ohittaa merkittävän osan julkisesta talouspolitiikkaa koskevasta keskustelusta, mutta toisaalta on linjassa alkuperäisen tavoitteen, taloustieteellistä tutkimusta tekevien ekonomistien medianäkyvyyden mittaamisen kanssa.

Aineisto kerättiin etsimällä Helsingin Sanomien digitaalisesta arkistosta kaikki viittaukset, joissa esiintyy listalla olevien taloustieteilijöiden etu- ja sukunimi (peräkkäin). Haku tehtiin urheilu- ja kulttuurisivuja lukuunottamatta koko Helsingin Sanomien sisällöstä vuoden 1990 alusta elokuuhun 2010. Joitakin ilmeisiä virheitä, jotka pääasiassa johtuvat paremmin tunnetuista täyskaimoista, on korjattu, mutta muuten aineisto on hakukoneen tuottamassa muodossa.¹

2. TOP 20

Suomalaisekonomistien medianäkyvyys on hyvin epätasaisesti jakautunut. Yliopistojen ja tutkimuslaitosten ekonomisteista kootun 180 nimen listalla on 36 ekonomistia, joiden nimeä ei löydy viimeisen kahdenkymmenen vuoden aikaisista Helsingin Sanomista yhtään kertaa. Tämä on itse asiassa suhteellisen yllättävää, koska lehti yleensä mainitsee jopa kaikki väitöstilaisuudet. Toisaalta näkyvin suomalaisekonomisti PT:n entinen johtaja, nykyinen alivaltiosihteeri Jukka Pekkarinen mainitaan Helsingin Sanomissa 456 kertaa ja nykyinen ETLAn toimitusjohtaja Sixten Korkman 347 kertaa.

Koska nimet ovat aina mielenkiintoisia, listaan alla 20 useimmin viimeisen kahdenkymmenen vuoden aikana lehdessä esiintynyttä ekonomistia. Julkisuudessa esiintyminen on jo määritelmän mukaan kovin julkista, joten nimien listaaaminen ei loukkanne kenenkään yksityisyyttä.

Oma tulkintani listalla esiintyvistä nimistä on, että suomalaista ekonomistikeskustelua dominoivat tutkimuslaitokset. Kuusi seitsemästä eniten Hesarissa siteeratuista ekonomisteista on nykyisiä tai entisiä tutkimuslaitosten johtajia. Myös tutkimuslaitosten ennustepäälliköt ovat hyvin edustettuina tällä top 20 -listalla. Mielenkiintoinen poikkeus tutkimuslaitosten joukossa on VATT, jonka tutkijoita ei listalla ole ainoatakaan. Osittain tämä johtunee siitä, että VATT ei tee ennusteita eikä seuraa systemaattisesti suhdannekehitystä, eikä siksi voisi uskottavasti esimerkiksi ajankohtaista finanssipolitiikkaa tai kansainvälistä talustilannetta koskevaan keskusteluun osallistua. Toisaalta hiukan tarkempi Helsingin Sanomissa ilmestyneitten artikkelien otsikkojen selaaminen paljastaa, että muutkaan tutkimuslaitokset eivät ole tyytyneet Krugmanin irvailemaan up-and-down -suhdannekommentaattorin rooliin. Pikemminkin tutkimuslaitoksilla näyttää olevan tapana käyttää hyväksi ennusteiden julkaisun tuottamaa mediakiinnostusta omien talouspoliittisten kantojensa julkittamiseen.

Yliopistotutkijoista näkyvin on tarkastelu-periodilla ollut professori Antti Tanskanen. Tanskastakin on tosin siteerattu enemmän hänen toimiessaan Suomen Akatemian pääjohtajana ja OP-ryhmän pääjohtajana kuin hänen toimiessaan Jyväskylässä professorina. Ei ole kovin yllättävää, että muut paljon siteeratut yliopistotutkijat ovat pitkään virassa olleita suurimpien yliopistolaitosten professoreja.

¹ Varsinaisen työn aineiston keruussa tekivät Helinä Silen ja Henri Lasander VATTissa. Kiitokset kummallekin.

Taulukko 1. TOP 20 useimmin Helsingin Sanomissa esiintyneet suomalaiset ekonomistit

Nimi	“Tärkein työnantaja”	Osumien lukumäärä
Jukka Pekkarinen	Palkansaajien tutkimuslaitos	456
Sixten Korkman	Elinkeinoelämän tutkimuslaitos	347
Antti Tanskanen	Jyväskylän yliopisto	287
Jaakko Kiander	Palkansaajien tutkimuslaitos	231
Pentti Vartia	Elinkeinoelämän tutkimuslaitos	172
Pasi Holm	Pellervon taloudellinen tutkimuslaitos	162
Vesa Vihriälä	Pellervon taloudellinen tutkimuslaitos	159
Pertti Haaparanta	Helsingin kauppakorkeakoulu	113
Juhana Vartiainen	Palkansaajien tutkimuslaitos	108
Pasi Sorjonen	Elinkeinoelämän tutkimuslaitos	96
Vesa Kanniainen	Helsingin yliopisto	92
Pekka Sauramo	Palkansaajien tutkimuslaitos	91
Erkki Koskela	Helsingin yliopisto	90
Seppo Honkapohja	Helsingin yliopisto	84
Pekka Sutela	Suomen Pankki	80
Matti Pohjola	Helsingin kauppakorkeakoulu	79
Markku Kotilainen	Elinkeinoelämän tutkimuslaitos	75
Jouko Ylä-Liedenpohja	Tampereen yliopisto	63
Jouko Paunio	Helsingin yliopisto	63
Matti Virén	Turun yliopisto	50

Huom. Monilla ekonomisteilla on ehtinyt olla vuosien varrella monia työnantajia. Listassa olen subjektiivisesti koodannut tärkeimmäksi työnantajaksi sen, missä kukin ekonomisti työskenteli silloin, kun häneen viitattiin useimmin Helsingin Sanomissa.

3. Työnjako

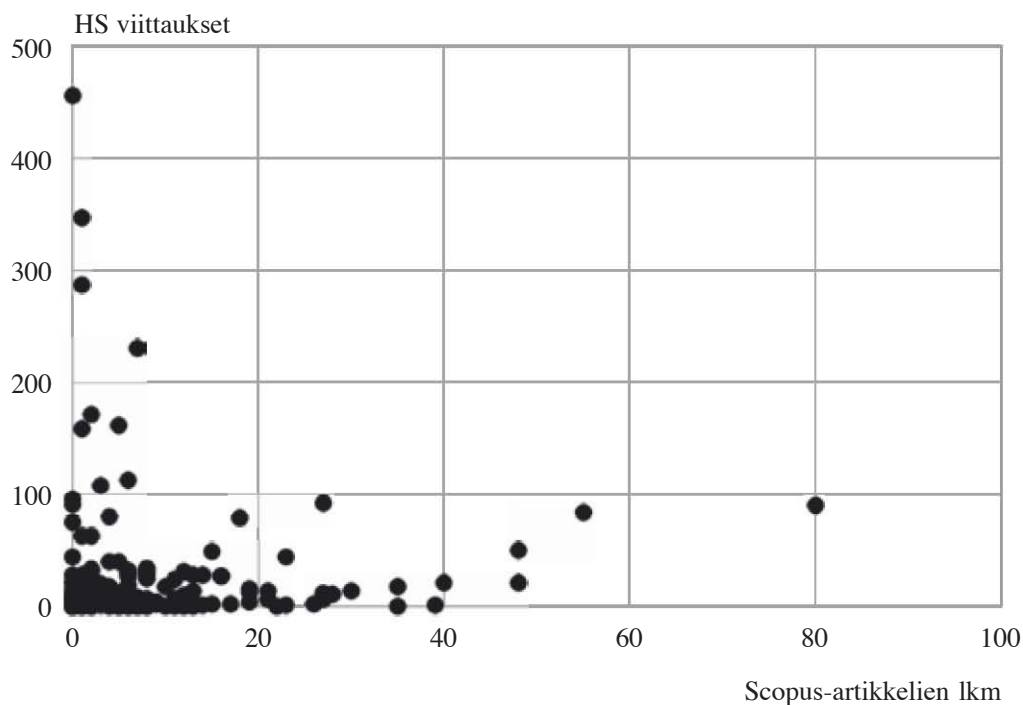
Kun ekonomistien mediaesiintymiset edellisen luvun tulosten mukaan ovat keskittyneet harvalukuiselle joukolle, on mielenkiintoista tarkastella tätä ekonomistien ääntä mediassa käytävää joukkoa hieman tarkemmin. Erityisen mielenkiintoista on selvittää, mahtaako kyseessä olla myös akateemisesti aktiivisimpien tutkijoiden joukko.

Kysymykseen vastaamiseksi etsin Scopus-tietokannasta kaikkien 180:n listalla olevan ekonomistin referoiduissa tieteellisissä aikauskirjoissa ilmestyneet artikkelit. Scopus on kattavimpia taloustieteenkin artikkeleita kokoa tietokanta ja muutamien tarkistusten pe-

rusteella todella kattaa valtaosan esimerkiksi tutkijoiden itse julkaisuluetteloissaan listaamista artikkeleista. Poimin aineistosta elokuuhun 2010 mennessä ilmestyneet artikkelit. Akateemisen aktiivisuuden mittarina olen käyttänyt yksinkertaisesti artikkeleiden lukumäärää. Minkäänlaista yritystä painottaa artikkeleita julkaisun tasolla tai vaikkapa *impact factorilla* en ole tehnyt. Mittari kuvaa siis julkaisuaktiiviteettia eikä tieteellistä ansioitumista – olkoonkin, että näillä lienee positiivinen korrelaatio.

Kuviossa 1 on sirontakuvi, joka kuvaa medianäkyvyyden ja akateemisen aktiviteetin välistä yhteyttä. Kukin piste on yksittäinen ekonomisti. Vaaka-akselilla on ekonomistin Scopusesta löytyneiden artikkelien lukumäärä ja

Kuvio 1. Akateeminen aktiivisuus vs. medianäkyvyys

pystyakselilla ko. ekonomistia koskevat maininnat Helsingin Sanomissa.

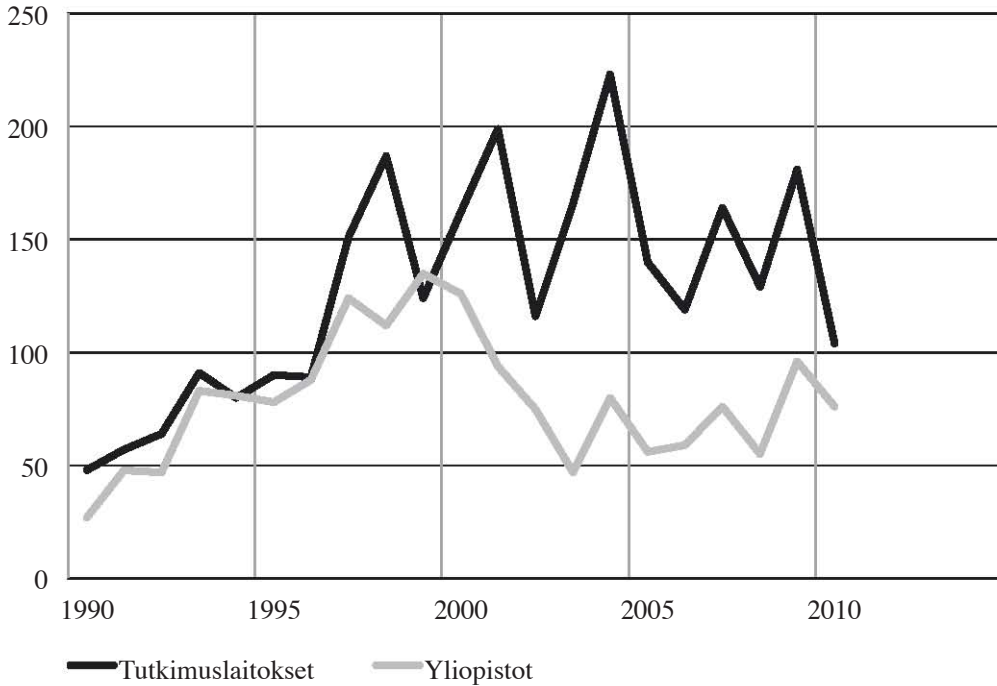
Mielenkiintoista kyllä korrelaatio medianäkyvyyden ja akateemisen aktiivisuuden välillä on nolla. Tämä kuitenkin näyttäisi johtuvan kahdesta vastakkaiseen suuntaan vaikuttavasta tekijästä. Ensinnäkin suuri osa ekonomisteista ei esiinny kovin usein sen paremmin tieteellisissä julkaisuissa kuin julkisuudessaakaan. Toisaalta kuvio viittaa huomattavan voimakkaaseen ja suhteellisen varhaiseen erikoistumiseen. Useimmin mediassa siteeratut ekonomistit eivät ole - eivätkä ole olleet - kovin aktiivisia tieteellisten artikkelien julkaisemisessa. Samaten aktiivisimmat tieteentekijät esiintyvät vain harvakseltaan julkisuudessa.

4. Ennen oli miehet rautaa?

Kuvioon 2 olen laskenut listalla olevien ekonomistien esiintymiskerrat Helsingin Sanomissa vuosikerroittain. Lisäksi ekonomistit on jaettu karkeasti yliopistotutkijoihin ja tutkimuslaitosekonomisteihin. Tämän laskelman tarkoituksena on selvittää, onko ekonomistien osallistuminen julkiseen keskusteluun jollakin tavalla muuttunut.

Kuviosta 2 näkyy, että mitään laskevaa trendiä ei ole. Ekonomistit esiintyvät periodin loppupuolella Helsingin Sanomissa paljon useammin kuin esimerkiksi 1990-luvun alussa. Toisaalta sektoreiden välillä on mielenkiintoisia eroja. Tutkimuslaitosekonomistit alkoivat esiin-

Kuvio 2. Ekonomistit mediassa tammikuu 1990–elokuu 2010

tyä lehdessä yliopistotutkijoita useammin 1990-luvun puolivälissä, ja tutkimuslaitosekonomistien näkyvyys on melkein trendinomaisesti kasvanut. Vuosittainen vaihtelu tosin on huomattavaa. Yliopistotutkijat taas olivat aktiivisimmillaan 1990-luvun lopussa. Mielenkiintoista kyllä myös keskustelu keskustelun puutteesta oli tuolloin vilkkaimmillaan (esim. Pohjola 1998, Honkapohja 1999).

Havaituille trendeille on ilmeisiä selityksiä. Aineisto kattaa vain tohtoritutkinnon suorittaneet, ja tohtoreita yksinkertaisesti on yliopistojen ulkopuolella paljon aikaisempaa enemmän. Esimerkiksi VATT työllisti vuonna 1990 vain kaksi tohtoria, elokuussa 2010 luku oli 23. Yli-

opistotutkijoiden aktiivisuus 1990-luvun lopussa taas liittyy lehtijuttujen otsikoiden perusteella EMU-keskusteluun ja 1990-luvun lamaa koskevaan jälkiviisasteluun. Toki trendeille voi etsiä selitystä myös mittaustavasta. Ehkäpä digitaalisen aineiston kattavuus on parempi myöhemminä vuosina tai ehkä lehdestä on tullut aikaisempaa paksumpi niin, että entistä useampi ekonomisti mahtuu mukaan. Toisaalta yksinkertaiset kokeilut muilla hakusanoilla (kuten pakkanen, makkara, sosiologia tai seksi), joita koskeva mediakiinnostus lienee säilynyt suhteellisen vakaana, ei tuottanut selkeitä trendejä hittien määrässä.

5. Niin hyvinä kuin huonoinakin aikoina...

Jotta muutoksesta saa hieman luotettavamman kuvan, rajasin aineiston taloustieteen professoreihin ja näiden mediaesiintymisiin virassaoloaikana. Professorivirkojen määräkin on viime vuosina kasvanut, mutta muutos on paljon pienempi kuin tohtorimäärän kasvu, eikä tästä pitäisi enää syntyä automaattista harhaa trendeihin. Tiedot virkaannimittämisen- ja eropäivistä ovat Professoriliiton matrikkeleista. Paljon muuta helposti käytettävää informaatiota matrikkelissa ei olekaan, mutta koska syntymäaika on tallennettu, voidaan analyysissä kontrolloida professorien ikää. Olisi ollut mielenkiintoista käyttää selittäjänä myös kumulatiivista julkaisujen määrää kunakin vuonna, mutta tämä olisi vaatinut enemmän datatyötä kuin mitä olin tätä artikkelia varten valmis tekemään.

Aikatrendien lisäksi olin kiinnostunut taloudellisen tilanteen vaikutuksesta ekonomistimieliä kysyntään. Siksi sitaattien määrää selittävässä mallissa on mukana työttömyysaste. Tulkiten varovaisesti aineistoa niin, että taloudellinen tilanne vaikuttaa ekonomistikommenttien kysyntään, vaikka joissain tilanteissa rokkeammatkin tulkinat syy- ja seuraussuhteiden suunnasta voisivat olla paikallaan.²

² Esimerkiksi Honkapohja (2006) arvioi, että hänen yhdessä Erkki Koskelan ja Jouko Paunion kanssa kirjoittamansa artikkeli (joka muuten on yksi datapisteistä) saattoi vaikuttaa Suomen Pankin koronlaskupäätökseen helmikuussa 1993. Toisaalta hän uskoo, että hänen kuuluisa valuuttakurssipolitiikkaa koskeva kirjoituksensa (yhdessä Haaparannan, Holmströmin, Koskelan ja Paunion kanssa) ei aiheuttanut markan devalvoitumista vuonna 1992, vaikka se julkaistiin vain tunteja ennen markan kellutuspäätöstä. Tästä huolimatta kirjoittajia on myöhemmin syytetty veneenkeikuttamisesta. Joka tapauksessa episodi viittaa siihen, että kausaliteetin suunta voisi olla myös ekonomistipuheenvuoroista talouskehitykseen.

Laskin aineistosta Hesarin sitaatit vuosittain kullekin virassa ko. vuonna olleelle professorille. Tästä syntyy data, jossa on suhteellisen paljon nolliä ja selvästi enemmän hajontaa kuin yksinkertaisimmassa tämäntyyppistä dataa mallitettaessa käytetyssä poisson-jakaumassa. Estimointimenetelmänä on siksi *negative binomial regression*, ja mallissa on mukana professorikohtaiset satunnaistermit. Tulkinnan helpottamiseksi tulokset on raportoitu suhteellisina esiintymistiheyksinä siten, että 1 kuvaa verrokiryhmän insidenssiä.³

Taulukossa 2 raportoitujen estimointitulosten perusteella professorien keskusteluaktiivisuudessa todellakin on laskeva trendi, joka näkyy kun professorien ikääntyminen on regressiomallissa kontrolloitu. Työttömyysasteen kontrolloinnilla ei trendiestimaattiin ole juuri vaikutusta. Tulosten perusteella selviää myös, että aktiivisimpia kommentaattoreita ovat 50–54-vuotiaat professorit. Näitä siteerataan Helsingin Sanomissa kaksi kertaa useammin kuin nuorimpia (alle 45-vuotiaita) professoreja. Mielenkiintoista on myös huomata, että työttömyysasteella ja professorikommenttien tiheydellä on positiivinen korrelaatio. Tämä voisi tarkoittaa, että työttömyysasteen kasvu lisää ekonomistikommenttien kysyntää tai että ekonomistit ovat kiinnostuneempia talouspoliittisesta keskustelusta vaikeina aikoina. Näitä kysyntä- ja tarjontavaikutuksia ei tästä aineistosta kuitenkaan voi erottaa.

³ Pabotellen tilastotieteellisten termien käytön horjuvuutta suomenkielisessä tekstissäni. Suomenkielisen tieteellisen keskustelun puutetta tosin kuvannee myös se, että tavallisilta termeiltä puuttuu vakiintuneet suomenkieliset käännökset.

Taulukko 2. Ekonomistimieliä kysyntä

	Ilman työttömyysasteen kontrolloimista		Työttömyysaste kontrolloituna	
	Kerroin	Keskivirhe	Kerroin	Keskivirhe
Trendi	0,95	0,013	0,96	0,014
Työttömyysaste			1,08	0,018
Ikä < 45 (verrokkiryhmä)				
Ikä 45–49	1,75	0,296	1,67	0,279
Ikä 50–54	2,10	0,430	2,23	0,454
Ikä 55–59	1,88	0,457	2,11	0,521
Ikä ≥ 60	1,69	0,510	1,93	0,588
Havaintoja	598		598	
Professoreja	47		47	

Huom. Insidenssisuhteita *negative binomial regressiosta*, jossa on professorikohtaiset satunnaistermit. Selitettävänä muuttujana on vuotuisten sitaattien lukumäärä virassaolovuosina.

6. Loppukaneetti

Honkapohja (2010) ja Toivanen (2010) ovat hiljattain arvioineet suomalaisen taloustieteen tilaa suomalaisekonomistien tuottamien tieteellisten artikkelien määrän kehityksen perusteella. Tieteelliset artikkelit ovat kuitenkin vain yksi tärkeä taloustieteellisen tutkimuksen tulosten julkaisufoorumi. Tämä artikkeli täydentää kuvaa selvittämällä ekonomistien mediaesiintymisten määrää. Analyysiä ei ole syytä ottaa liian vakavasti, mutta joitakin johtopäätöksiä sen perusteella uskallan vetää. Ensinnäkin suomalaisekonomistit esiintyvät mediassa loppujen lopuksi suhteellisen usein. Helsingin Sanomien digitaalisesta arkistosta tehty haku tuotti yli 4 500 osumaa. Toiseksi väitteet laskevasta kiinnostuksesta julkiseen keskusteluun pitävät vain osittain paikkaansa. Akateemisia ekonomisteja siteerataan 2000-luvulla lehdessä harvemmin kuin 1990-luvun lopulla, mutta lasku tulee enemmän kuin kompensoitua siteerauksilla taloudellisten tutkimuslaitosten tohtoreihin.

Astetta vakavampi kysymys on, pitäisikö ekonomistien – ja erityisesti akateemisten ekonomistien – esiintyä mediassa useammin. Oma vastaukseni on selkeä kyllä. Monet ajankohtaiset taloudelliset kysymykset finanssikriisistä väestön ikääntymiseen ja kestävyysvajeeseen kaipaivat kunnollista taloustieteellistä analyysiä, eikä sen tuloksia ole syytä kätkeä vuosien viipeellä ilmestyviin tieteellisiin artikkeleihin.

Voi toki väittää, että julkista keskusteluakin tärkeämpää on tutkimustulosten välittyminen talouspolitiikan tekijöille. Erilaiset instituutionaaliset järjestelyt, kuten jonkinlaisen Finanssipoliittisen neuvoston perustaminen, voisivat tätäkin tavoitetta edistää. Tällaiseen neuvostoon vain pitäisi saada koottua riittävän painava joukko talouspolitiikasta kiinnostuneita ekonomisteja. Ideaalitulanteessa neuvosto onnistuisi myös suuntaamaan tieteellistä tutkimusta talouspolitiikan kannalta tärkeimpiin teemoihin tavalla, josta hyötyisivät sekä talous että tiede.

Demokratiassa tarvitaan silti (myös) suljettujen ovien ulkopuolella käytävää keskustelua.

Lehdistön lisäksi keskustelua voi toki käydä vaikka verkossa, mainiona esimerkkinä Aalto-yliopiston tutkijoiden ylläpitämä akateeminen talousblogi. Lähitulevaisuudessa sanomalehti kuitenkin säilyttäneen asemansa verkkosivuja laajemmin luettuna keskustelufoorumina. Tähän keskusteluun kaivataan edelleen myös ekonomisteja. □

Kirjallisuus

- Honkapohja, S. (1999), ”Ekonomistit asiantuntijoina ja keskustelijoina”, *Kansantaloudellinen aikakauskirja* 95: 45–49.
- Honkapohja, S. (2006), ”Erkki Koskela ja talouspoliittinen keskustelu Suomessa”, teoksessa Honkapohja, S., Stenbacka, R., Vanhala, J. ja Vesala, T. (toim.), *Julkinen talous, rahoitus ja talouspolitiikka: Erkki Koskelan jublakirja*, Vammalan kirjapaino.
- Honkapohja, S. (2010), ”Taloustieteen tila Suomessa”, *Kansantaloudellinen aikakauskirja* 106: 60–72.
- Krugman, P. (1990), *The Age of Diminished Expectations*, MIT Press.
- Pohjola, M. (1998), ”Miksi ekonomisti vaikenee?”, *Ulkopolitiikka* 4/98: 10–12.
- Toivanen, O. (2010), ”Taloustieteen tila Suomessa – tutkimus, resurssit, uhat ja mahdollisuudet”, *Kansantaloudellinen aikakauskirja* 106: 73–87.